

Chương 9

NGƯỜI PHÁP

- Dậy đi anh, muộn rồi.

Leonidas nằm trên giường mở mắt nhìn cô bạn gái người Việt đang chuẩn bị rời khỏi căn hộ.

- Em đã chuẩn bị ăn sáng cho anh rồi. Anh dành thời gian một chút để thu dọn bàn làm việc, sách vở rơi hết cả xuống sàn. Em muốn dọn dẹp cho gọn nhưng sợ làm xáo trộn tài liệu của anh. Thôi, em đi đây.

- Hôm nay chủ nhật mà.

- Em đi thăm một người bạn trong bệnh viện. Thứ bảy em sẽ gọi lại cho anh. Chào.

Leonidas sang Việt Nam như một sự sắp đặt của Thượng đế vậy.

Leonidas trạc 30 tuổi, là một người châu Âu điển hình, cao ráo, mắt xanh, mũi thẳng và tóc vàng, tràn đầy năng lượng, thích náo nhiệt và làm từ thiện. Leonidas còn là một người thích phiêu lưu, đến du lịch nơi nào cũng chú ý kết thân với các cô gái bản xứ.

Leonidas là một người Pháp gốc Hy Lạp. Ông nội của Leonidas là một người Hy Lạp, đến sinh sống tại thành phố Paris, Pháp từ đầu thế kỷ XX. Mẹ của Leonidas là người Pháp.

Leonidas sớm trở thành chuyên gia trong lĩnh vực khảo sát địa chất, làm việc trong một viện nghiên cứu về thăm dò khảo sát địa chất, phục vụ cho việc khai thác tài nguyên khoáng sản.

Leonidas rất người giỏi về ngoại ngữ, thông thạo ngôn ngữ Hy Lạp, Pháp, Anh, Đức, và Thổ Nhĩ Kỳ. Riêng tiếng Việt đủ để

giao tiếp. Leonidas học tiếng Việt qua một người bạn cùng nơi làm việc, là người Pháp gốc Việt. Anh cũng rất mê ẩm thực Việt Nam và hay đến gia đình người bạn gốc Việt để thưởng thức. Leonidas cho rằng, món ăn của người Việt thật độc đáo, nhiều hương vị và rất ngon. Đến Hà Nội vài tháng mà Leonidas làm quen với các món ăn mới và lạ như mắm tôm, tiết canh và trứng vịt lộn - những món ăn mà nhiều vị khách nước ngoài e ngại. Chỉ có món thịt chó thì còn chưa dám động chạm vì Leonidas rất yêu quý chó. Anh cũng đã thưởng thức một số âm nhạc truyền thống của người Việt như: Hát xẩm, chèo, ca trù, quan họ, hát chầu văn..., trong đó rất ấn tượng về hát xẩm với cả một thế giới nội tâm phong phú trong đó.

Leonidas mới có bạn gái cách đây vài tuần, sau những buổi giao lưu ở Trung tâm Văn hóa Pháp tại Hà Nội. Cô ấy nấu ăn cũng rất tuyệt. Nói tiếng Pháp trôi chảy vì đã làm thực sĩ, lĩnh vực kiến trúc tại Pháp. Phụ nữ Việt Nam thật đẹp.

Ông nội của Leonidas sinh ra và lớn lên tại Istanbul, Thổ Nhĩ Kỳ. Xưa kia, thành phố Istanbul có tên là Byzantium, sau đó là Constantinopolis. Thành phố từng là kinh đô của Đế chế Byzantine hay Đế chế Đông La Mã của người Hy Lạp và Đế chế Ottoman của người Thổ Nhĩ Kỳ.

Leonidas về quê thăm ông nội nhiều lần và thường đến thăm Khu vực lịch sử của Istanbul. Đây là di tích được UNESCO tôn vinh là Di sản thế giới từ rất sớm, vào năm 1985.

Di sản bao gồm 4 khu: Khu vực đô thị cổ Sultanahmet; Nhà thờ Hồi giáo Suleymaniye; Nhà thờ Hồi giáo Zeyrek; Di tích Tường thành trên đất liền Istanbul.

Ba di tích đầu Leonidas đã đến thăm nhiều lần. Đây là những di tích lịch sử hoành tráng, đặc biệt là các nhà thờ, nơi trải qua các thăng trầm lịch sử giữa Đế chế Byzantine và Đế chế

Ottoman, giữa Công giáo, Chính thống giáo phương Đông và Hồi giáo.

Một lần về thăm quê ông nội, Leonidas đến thăm Di tích Tường thành trên đất liền Istanbul. Đây là bức tường thành dài 6650 m với các cổng, tháp canh và hào nước, được xây dựng vào năm 447, thời Đế chế Byzantine. Công trình được đánh giá là hệ thống công sự vĩ đại cuối cùng của thời Cổ đại và là một trong những hệ thống phức tạp và công phu nhất từng được xây dựng.

Vào thế kỷ XIX, khi thành phố mở rộng vượt ra phía ngoài, thành cổ bị tháo dỡ, nay chỉ còn lại một phần.

Vào đầu thế kỷ XX, năm 1923, đã diễn ra Công ước về Trao đổi dân số giữa Hy Lạp và Thổ Nhĩ Kỳ. Phần lớn người Hy Lạp phải rời khỏi Thổ Nhĩ Kỳ. Tại thành phố Constantinopolis, số người Hy Lạp phải rời đi chiếm đến khoảng 30% dân số. Gia đình ông nội của Leonidas cũng buộc phải di dời. Họ không về Hy Lạp mà chuyển đến Paris, Pháp, nơi có nhiều họ hàng sinh sống.

Sau thời gian này, cộng với Chiến tranh thế giới thứ hai, Hệ thống tường thành tại thành phố Constantinopolis ngày càng xuống cấp. Từ những năm 1980, tại đây bắt đầu một chương trình trùng tu, song với nguồn kinh phí rất hạn hẹp.

*

* *

Leonidas đứng trước một đoạn thành gồm hai bức tường chạy song song, thuộc Hệ thống tường thành Constantinopolis. Đây là Bức tường đôi Theodosian, được xây dựng vào thời Hoàng đế Theodosius II, trị vì Đế chế Byzantine từ năm 402 đến 450. Bức tường được đặt theo tên của ông.

Bức tường thành có 9 cổng xuyên qua. Leonidas đứng tận gần ngay trước cổng đầu tiên. Cổng có quy mô nhỏ, được gọi là “*Cổng Quân sự thứ nhất*”. Trên bề mặt viên đá chót của vòm

cổng có chạm khắc một biểu tượng, được gọi là “*Biểu tượng Chi-Rho*” (Chi-Rho Christogram). Biểu tượng là sự kết hợp hai chữ cái tạo thành tên viết tắt của Chúa Giêsu Kitô, gồm một chữ X và một chữ P kéo dài (ΧΡΙΣΤΟΣ - Christos) theo tiếng Hy Lạp và trở thành một trong những biểu tượng của Giáo hội Kitô giáo. Chính vì vậy mà Cổng còn được gọi là “*Cổng Chúa Kitô*”. Các cổng còn lại trên Bức tường đôi Theodosian đều gắn liền với các truyền thuyết liên quan đến việc tranh giành vị thế giữa người Byzantine và Ottoman tại vùng đất Istanbul, Thổ Nhĩ Kỳ.

Khi quay trở về Pháp, Leonidas nghĩ mãi về điều này. Vào đầu thế kỷ XX, nhiều nhà từ thiện đã quyên góp tiền để phục dựng lại các bức tranh khảm miêu tả sự tích Cơ Đốc giáo, mà đã bị phủ thạch cao trong thời kỳ Hồi giáo, tại các nhà thờ trong khu vực Di sản. Leonidas suy nghĩ: Tại sao ta không làm được như họ? Và đi đến quyết định: Phải lập một quỹ, kêu gọi người Hy Lạp đóng góp hỗ trợ cho việc gìn giữ và tôn tạo các di sản của người Hy Lạp tại Thổ Nhĩ Kỳ, trước hết là phục dựng lại các cổng thành tại Di tích Tường thành Istanbul.

Để thể hiện rõ quyết tâm của mình, Leonidas ra cửa hàng xăm hình nghệ thuật, xăm vào mặt trong cổ tay bên trái Biểu tượng Chi-Rho. Trong vòng một năm, quỹ do Leonidas khởi xướng đã quyên góp được hơn 1 triệu USD và gửi tới Hiệp hội người Hy Lạp tại Thổ Nhĩ Kỳ, góp phần cho công việc tôn tạo.

*

* *

Một lần, nghe tiếng chuông điện thoại reo. Đầu kia có một người muốn gặp và giới thiệu là đang tiến hành một dự án tại Việt Nam. Ông ta đã gặp một số người Việt, song không đáp ứng được yêu cầu, trong đó có người bạn Việt Kiều của Leonidas. Người bạn đã giới thiệu ông ta đến tìm Leonidas.

Leonidas hẹn ông ta, sau giờ làm việc đến quán cà phê cạnh nhà để trao đổi.

Sau màn chào hỏi, ông khách cất tiếng:

- Tôi biết anh là một nhà từ thiện, đang quyên góp tiền cho một Dự án phục dựng di sản của người Hy Lạp tại Istanbul, Thổ Nhĩ Kỳ. Chúng tôi rất ngưỡng mộ về điều này và sẵn sàng quyên góp hỗ trợ cho quỹ của anh. Làm từ thiện cũng là tạo nên vị thế cho doanh nghiệp. Đây là card visit của tập đoàn chúng tôi. Anh có thể tìm trên mạng các thông tin liên quan đến việc hỗ trợ các quỹ từ tập đoàn.

Leonidas vừa lắng nghe vừa quan sát ông khách.

- Để bù lại, tôi phải làm gì cho các ông.

- Tập đoàn tôi sẽ ký với Viện của ông một hợp đồng, liên quan đến khảo sát địa chất cho một số dự án. Đây chủ yếu là các dự án bất động sản và môi trường tại địa bàn miền Bắc Việt Nam. Anh sẽ biệt phái làm việc cho tập đoàn chúng tôi trong vòng một năm, lương và trợ cấp gấp đôi so với anh được hưởng tại viện anh đang làm việc. Xong việc, quỹ của anh sẽ được nhận một số tiền ủng hộ như tôi đã cam kết, 1 triệu USD.

- Một đề nghị cũng đáng quan tâm. Song cụ thể tôi phải làm gì cho các ông?

- Chúng tôi sẽ cung cấp và hướng dẫn cho anh một thiết bị đo đặc biệt, hết sức tiên tiến, giúp anh có thể thu thập và đánh giá các kết quả liên quan đến khảo sát địa chất, phục vụ cho công việc của chúng tôi.

- Chắc là không phải vào trong các khu rừng nhiệt đới tại miền Bắc Việt Nam để đo đạc. Thật sự tôi rất sợ rắn.

- Không, công việc anh thực hiện chỉ tại các khu vực dân cư đông đúc.

Vị khách nói tiếp:

- Nếu anh đồng ý, chúng tôi sẽ làm việc với Viện của anh và đào tạo cách sử dụng thiết bị, thời gian khoảng 3 ngày.

*

* * *

Leonidas được đào tạo để sử dụng máy quét 3D. Đây là phương tiện trong lĩnh vực địa vật lý thăm dò với nhiều phương pháp khác nhau.

Trước đây Leonidas đã từng sử dụng loại máy quét này trong việc: Phát hiện nguồn nước ngầm, hỗ trợ cho việc xây dựng giếng khoan; Kiểm tra đường ống chôn cất, ống dẫn và cáp điện, hỗ trợ cho việc sửa chữa, thay thế kịp thời; Phát hiện các vị trí có hang động, lỗ hổng dưới đất và lăng mộ, giúp cho các nhà khảo cổ xác định vị trí cần tiếp cận... Máy được trang bị tính năng truyền hình ảnh dạng 3 chiều để người dùng có thể chủ động trong việc kiểm tra mẫu. Bộ hiển thị của máy được kiểm soát bởi một điện thoại thông minh hoặc kết nối với hệ thống máy tính. Trong lĩnh vực tìm kiếm lỗ hổng dưới đất, lăng mộ, các máy càng hiện đại càng bé, trọng lượng càng nhỏ, thậm chí trông giống như một cây gậy leo núi và cho phép tìm kiếm mẫu vật ở độ sâu sâu hơn. Các máy thông thường trên thị trường hiện cho phép tìm kiếm mẫu vật ở độ sâu tới 30 - 40 m.

Máy quét 3D, mà tập đoàn cung cấp cho Leonidas sử dụng, có hình dáng như một máy tính xách tay, nằm gọn trong một túi khoác vai, điều khiển bằng điện thoại di động, có thể quay tới các hướng có liên quan. Máy có khả năng tìm kiếm mẫu vật ở độ sâu tới 50 m.

Việc đào tạo không chỉ liên quan tới sử dụng thiết bị mà còn liên quan đến việc mang thiết bị đến nơi cần quét, sao cho không làm cho người xung quanh chú ý. Thiết bị bên máy tính có thể tự hủy khi bấm một nút trên điện thoại di động.

Sau 3 ngày đào tạo. Leonidas bay sang Việt Nam và sẽ nhận thiết bị tại Hà Nội.

Theo thỏa thuận, Leonidas sẽ khảo sát tại 3 địa điểm: Chùa Một Cột tại Hà Nội, Chùa Long Đọi Sơn và Chùa Bà Đanh tại tỉnh Hà Nam.

Leonidas cũng được nhận 3 tập tài liệu giới thiệu tóm tắt về 3 công trình này.

Đến Hà Nội, Leonidas được giới thiệu làm việc cho một Công ty tư vấn Quy hoạch và Kiến trúc của Pháp tại Hà Nội, với tư cách là kỹ sư khảo sát địa chất.

*

* *

Công việc của một kỹ sư khảo sát địa chất không quá bận rộn, Leonidas còn đủ thời giờ đến các quán ăn để thưởng thức ẩm thực đặc sắc của người Hà Nội, đến các câu lạc bộ để nghe âm nhạc truyền thống Việt và tới Nhà văn hóa Pháp để gặp gỡ người Việt, đặc biệt là các cô gái Việt, cũng như tăng cường vốn tiếng Việt.

Theo yêu cầu, Leonidas đã đến thăm Chùa Một Cột. Đây là địa điểm không xa khách sạn nơi Leonidas lưu trú tại Hồ Tây. Ấn tượng đầu tiên của Leonidas: Về mặt thể tục, đây là một công trình quy mô nhỏ, khi so sánh với các công trình tôn giáo nổi bật tại châu Âu. Song về mặt tâm linh hay thần bí, đây chắc chắn là một công trình đặc biệt mà nhiều công trình tôn giáo kỳ vĩ khác chưa chắc đã có được. Nó giống với địa điểm hành hương, nơi thu hút sự quan tâm của rất nhiều tín đồ và có thể coi như là một trong những biểu tượng của nền văn minh Việt.

Một ngày, Leonidas nhận được một bức thư điện tử, trong đó viết: "*Pagode Môt Côt, 12h30 - 13h*".

Thời gian từ 12h30 - đến 13h là buổi trưa, du khách đi ăn trưa và là thời điểm đổi ca của lực lượng bảo vệ, vì chùa nằm xen kẽ với nhiều công trình trọng điểm quốc gia.

Việc khảo sát Chùa Một Cột không quá phức tạp. Đứng tại một vị trí, sử dụng điện thoại di động để điều chỉnh vùng và hướng quét. Nhìn bên ngoài như người đang bấm điện thoại. Di chuyển đến chỗ mới. Dừng lại khảo sát. Cứ thế tiếp tục cho khi xong, như người đi dạo, ngắm cảnh xung quanh di tích.

Sau khi quét xong Chùa Một Cột, Leonidas sang quét nền đất Chùa Diên Hựu kề liền. Chùa có quy mô nhỏ. Leonidas đi vòng xung quanh chùa và dừng lại lâu hơn ở khoảng sân giữa Chùa Diên Hựu và Chùa Một Cột.

Công việc diễn ra nhanh chóng, hơn cả những gì mà Leonidas suy tính. Chỉ hai buổi, Leonidas đã xác định xong nền móng và cấu trúc chính của ngôi chùa.

Leonidas chuyển toàn bộ dữ liệu và viết thư gửi về Pháp:

"1) Đã hoàn thành việc khảo sát Chùa Một Cột. Sơ bộ đánh giá:

Chùa được đặt giữa một cái ao hay hồ Linh Chiểu, hình vuông, mỗi chiều rộng 16 m. Đáy hồ thấp hơn khoảng 3 m so với mặt vườn. Hồ có mực nước cao khoảng 2 m. Nền đáy hồ được lát kín bằng các phiến đá, có chiều dày khoảng 0,35 m; phía trên hiện phủ một lớp bùn mỏng dày khoảng 0,3 m, có lẫn với kim loại. Mặt của một số phiến đá lát nền có khắc chữ. Từ các dữ liệu quét được có thể phục dựng để xem nội dung.

4 góc của hồ có 4 trụ đá, dạng trụ bát giác, cao khoảng 1,2 m, kể cả phần ngập trong bùn, đường kính khoảng 0,4 m. Cột luôn chìm dưới mặt nước ao. Trên mặt trụ cũng chạm khắc các dòng chữ. Hiện giờ chỉ còn 3 trụ. Một trụ chỉ còn hốc đặt trụ.

Với cách thức xây dựng như vậy, có thể gọi ao hay hồ này là một sân chìm mang tính nghi lễ, như một số di tích khác trên thế giới. Vào ngày

đại lễ, người ta tháo nước. Sân và trụ đá hiện ra như một đàn thờ, để tu sĩ làm các nghi lễ. Mọi người dự lễ đi xung quanh, phía trên.

Cột đỡ chùa có cấu trúc bên trong là cột đá, dạng cột bát giác, được bao phủ bên ngoài bằng lớp bê tông. Mặt cột cũng khắc chữ. Hoàn toàn có thể xử lý dữ liệu để đọc được.

Một điều chưa rõ, do không thể mở rộng phạm vi khảo sát: Từ sân chìm có 2 đường hầm hoặc cống ngầm tại mặt Bắc và mặt Đông. Cống ngầm rộng 1,2 m cao 1,6 m với nền, vách và trần lát đá, dẫn nước vào ao hoặc có thể là đường hầm dẫn đến một nơi nào đó. Bên trong đường hầm, lảng cặn chỉ chiếm một phần nhỏ tiết diện.

Theo kinh nghiệm khảo sát, Chùa Một Cột không chỉ là địa điểm tế lễ mà có khả năng là một kho báu hoặc là một cống dẫn đến kho báu. Ao chứa nước là một dạng bể nước. Với khả năng chứa được khoảng 500 mét khối, lượng nước này có thể lấp đầy lập tức 250 m đường hầm, đe dọa tính mạng của những kẻ vào đường hầm không đúng cách.

2) Đã hoàn thành việc khảo sát Chùa Diên Hựu. Sơ bộ đánh giá:

Bên trong nền chùa không có gì đặc biệt. Tại sân nằm giữa gian thờ Mẫu và hồ sen Linh Chiểu có một giếng nước. Đây là nơi cung cấp nước sinh hoạt cho các tu sĩ trong chùa và là nguồn nước dự trữ cho hồ Linh Chiểu vào mùa khô, bổ sung lượng nước bốc hơi và cho các bể nước.

3) Phương án khai thác: Chùa Một Cột nằm cách phố Ngọc Hà khoảng 270 m; cách phố Lê Hồng Phong khoảng 180 m. Tiếp cận thuận lợi nhất là tạo lập một dự án nhà ở trong ô phố cạnh phố Lê Hồng Phong. Từ tầng hầm của dự án đào một đường hầm nối tới các tuyến đường hầm phía dưới Chùa Một Cột. Người vào đường hầm này chỉ cần mang theo áo lặn là có thể khắc chế được tình trạng ngập nước trong đường hầm khi xảy ra sự cố”.

Hôm sau, Leonidas nhận được thư trả lời:

“Đã nhận được toàn bộ thông tin. Công việc tốt đẹp. Không cần khảo sát thêm. Chờ thông tin cho việc khảo sát 2 địa điểm còn lại”.

* * *

Leonidas cho rằng, các cô gái Hà Nội thật là đẹp, đặc biệt là khi họ mặc áo dài. Đã đi đây đi đó nhiều, song không biết trên thế giới còn nơi nào tập trung các cô gái duyên dáng hơn Hà Nội không? Không những thế, các cô gái Việt còn có những phẩm chất gì đó rất đặc biệt, mà Leonidas mới chỉ mò mò cảm nhận và dự kiến sẽ phải khám phá.

Vào thời gian rảnh, Leonidas thường đến Trung tâm Văn hóa Pháp. Trung tâm nằm ngay trên phố Tràng Tiền, cạnh Nhà hát lớn Hà Nội.

Nơi đây là một công trình cao 5 tầng, bên trong có phòng hòa nhạc, chiếu phim, hội thảo, diễn kịch, triển lãm, thư viện -h một địa chỉ giao lưu văn hóa, giáo dục quen thuộc của công chúng, đặc biệt là những người biết và yêu tiếng Pháp.

Trung tâm có một quán cà phê, được giới trẻ ưa chuộng. Nội thất trang trí nhiều tác phẩm nghệ thuật. Màu sắc và đồ đạc bên trong rất thân thiện.

Leonidas hay uống cà phê trong quán, với hy vọng làm quen và tìm được bạn gái. Song, việc tìm người mà mình yêu thích không hề đơn giản. Một vài cô gái thấy Leonidas có hình dáng bắt mắt và thiện cảm nên muốn làm quen, song Leonidas không hề cảm thấy hứng thú.

Chiều thứ bảy này, cũng như chiều thứ bảy của các tuần trước, Leonidas lại đến đây, lấy một cốc cà phê, chọn chỗ ngồi ở góc và tìm tòi tạp chí giờ ra đọc.

Đột nhiên, Leonidas thấy xuất hiện tại cửa ra vào một cô gái trạc 27, 28 tuổi, khuôn mặt xinh xắn và vui tươi, hình dáng đẹp đẽ trong tà áo dài đi vào quán. Cả không gian quán như bừng sáng. Ai cũng quay lại nhìn. Còn trong đầu Leonidas chỉ kịp nghĩ: Như một tiên nữ. Cô gái đi cùng người bạn gái. Bạn gái của cô vóc dáng và sắc đẹp bình thường, càng tôn vẻ đẹp lộng

lấy của cô. Tất cả đám thanh niên trong phòng đều chung nhau một ý nghĩ: Ước gì và làm thế nào để quen được cô gái này.

Cô gái mà Leonidas nghĩ tới chính là Cẩm Tú, đồng nghiệp của Quyên tại Bộ môn Lịch sử Kiến trúc, Trường Đại học Xây dựng Hà Nội. Cẩm Tú đến đây với mục đích rất đơn giản, tìm một chàng trai có thể lấy làm chồng, đã tốt nghiệp thạc sĩ, để cùng sang Pháp làm tiến sĩ, theo như nguyện vọng của cha mẹ.

Cẩm Tú đến đây ba lần rồi, đã gặp một vài anh chàng, song cô chẳng thấy gì hay ho cả, thậm chí còn cho rằng, thà ở vậy còn hơn.

Cẩm Tú ngồi với cô bạn thân từ hồi phổ thông, rất thần tượng Cẩm Tú, coi việc đi với Cẩm Tú là một điều vinh hạnh. Cẩm Tú cho rằng, may còn có người đi cùng để nói chuyện, chứ không biết rẽ vào đây rồi làm gì.

Cẩm Tú cũng phát hiện ra một thanh niên người Pháp mới xuất hiện tại quán cà phê. Đó là Leonidas. Vì đã ở Pháp hơn hai năm và cũng có bạn trai người Pháp, nên thanh niên trạc 30 tuổi này cũng không làm cô chú ý lắm. Cô dự kiến nói chuyện phiếm với cô bạn gái khoảng 10 phút nữa, rồi đi đến cửa hàng thời trang gần đó để mua sắm một số đồ.

Đột nhiên, Cẩm Tú chú ý đến cách Leonidas nhìn hướng về phía một cô gái và đám bạn bè ngồi ở bàn gần đó. Cô gái là một người mẹ trẻ, kèm theo một cậu con trai trạc 5 tuổi. Bà mẹ trẻ mãi nói chuyện với bạn bè xung quanh. Đứa trẻ mặt mũi buồn rười vì chẳng ai quan tâm, không biết làm gì, mắt nhìn lên trần rồi lại nhìn xung quanh. Cẩm Tú nhìn thấy Leonidas quan sát cậu bé và bỗng nhiên mở túi xách, lấy ra một tờ giấy màu hình vuông, sau đó hý hoáy gấp tờ giấy. Cuối cùng cũng ra một mẫu gấp. Cẩm Tú đã từng học gấp giấy và biết rõ đó mẫu gấp nổi tiếng thế giới, được gọi là “*Con cò ngời*” (Con cò không có chân) trong Nghệ thuật gấp giấy. Nghệ thuật này còn được gọi là “*Origami*” theo tiếng Nhật. Mẫu con cò này chỉ có khoảng 13

bước gấp, là một trong những mẫu gấp cổ điển có ít bước gấp nhất, song lại tạo thành một mẫu gấp đẹp, hấp dẫn. Ai học qua cũng gấp được. Mẫu gấp gắn liền với câu sấm truyền về sự an lành. Nhiều người mắc bệnh hiểm nghèo, gấp đến hàng trăm lần mẫu gấp này với hy vọng về một điều kỳ diệu.

Leonidas cầm mẫu gấp đến cho cậu bé. Mắt cậu bé rục sáng. Miệng lí nhí nói lời cảm ơn. Từ đó, mắt cậu, tay cậu đều bị cuốn hút theo mẫu gấp con chim. Khuôn mặt biểu cảm sinh động hẳn so với vài phút trước đó. Lúc bấy giờ, bà mẹ trẻ mới sực nhớ đến đứa con, vội quay lại và nói lời cảm ơn với Leonidas.

Cầm Tú không thích trẻ em. Cô nghĩ rằng, sau này có một đứa con là đủ. Đè thì dễ, chăm sóc để chúng trở thành người tử tế mới khó. Cứ nghĩ đến cảnh chúng phải đua tranh giành giấy khen, phần thưởng suốt từ năm học mẫu giáo đến đại học, cả ngày chúm mũi vào máy tính, không nghĩ gì đến chính mình và thế giới xung quanh, là cô đã cảm thấy đủ mệt. Nay cô nhìn một người quan tâm đến một đứa trẻ xa lạ. Có điều gì đó thật khác lạ và ấn tượng đối với cô.

Sau này, Leonidas mới kể rằng, thời còn trẻ, gia đình không dư dả, Leonidas chẳng có thứ gì chơi. Tình cò, Leonidas được tặng một quyển sách dạy gấp giấy của Thổ Nhĩ Kỳ. Leonidas gấp theo đó mà tạo thành nhiều con giống, như trong một vườn bách thú. Đây là thế giới đồ chơi chính trong một thời gian dài của Leonidas. Sau này, Leonidas còn trở thành một thành viên nhiệt tình của một câu lạc bộ Nghệ thuật gấp giấy tại Paris.

Cô bạn gái đi cùng với Cầm Tú lại có vẻ thích mẫu gấp giấy đó, vì con cô cũng trạc 5 tuổi. Cô kéo Cầm Tú tới bàn nơi Leonidas ngồi. Cuối cùng, thì Cầm Tú trở thành phiên dịch viên cho hai người. Cô bạn của Cầm Tú có được hai mẫu gấp: “*Con cò ngồi*” và “*Thuyền có mũi*”. Còn Cầm Tú thì làm quen theo cách tự nhiên với Leonidas.

Hai tuần sau, Cẩm Tú lại quay lại Trung tâm Văn hóa Pháp. Leonidas nhìn thấy Cẩm Tú gio tay chào vui vẻ. Thôi thì có người nói chuyện cho đỡ buồn, Cẩm Tú nghĩ vậy và ngồi vào cạnh bàn, nơi Leonidas ngồi. Hai người nói chuyện xã giao. Cẩm Tú nói đã ở bên Pháp khi làm thực sĩ. Leonidas kể về công việc khảo sát địa chất cho dự án của một công ty Pháp tại Hà Nam, Việt Nam. Câu chuyện nhạt dần. Bỗng nhiên, Cẩm Tú nhìn chằm chằm vào vết xăm trên cổ tay trái của anh. Leonidas kể về biểu tượng trên cổ tay. Đó là biểu tượng Chi-Rho - viết tắt của Chúa Giêsu Kitô và nói về lý do tại sao lại có hình xăm này, cũng như công việc liên quan đến quỹ từ thiện.

Cẩm Tú chưa bao giờ thích làm từ thiện. Cô cho rằng đóng thuế đầy đủ là được. Từ đó, Nhà nước có nguồn lực chăm sóc những người yếu thế, để không ai bị bỏ lại phía sau. Cô nhớ có lần, dừng xe máy tại ngã tư, thấy một người đàn ông đi bằng tay, do chân bị liệt, cùng một đứa trẻ cầm trên tay cái mũ xin tiền khách qua đường. Cẩm Tú cũng thấy thương tâm, bèn bỏ vào mũ 200 nghìn, với suy nghĩ cho họ một bữa cơm đạm bạc. Một tiếng sau quay lại ngã tư cũ, rẽ vào một ngõ xóm. Thấy người đàn ông xin tiền tại ngã tư, không thể nhầm được, vì một bàn tay của người đàn ông này chỉ có 4 ngón, chẳng thấy liệt chân, mà đang hò hét, nhảy nhót và uống bia với những kẻ khác. Còn đứa trẻ vẫn ngồi chầu rìa ngoài quán. Cô cũng biết chuyện vài người có tiếng tăm trên mạng xã hội, quyên góp tiền làm từ thiện giúp người dân vùng bị lũ lụt, dịch bệnh, song lại sử dụng tiền đó thiếu minh bạch và chậm chạp. Thà rằng họ không làm còn hơn, vì tiền quyên góp chẳng những không đến được người nghèo khó đúng lúc, mà còn đánh mất niềm tin của xã hội vào những điều tốt đẹp.

Cẩm Tú thấy tấm lòng từ thiện của Leonidas cũng khá đặc biệt, không phải chỉ là dành một số tiền nhỏ từ tiền lương, mà

còn dành cả thời gian của tuổi trẻ, thậm chí cả rủi ro để làm từ thiện, không phải cho một người mà còn cho nhiều người. Về điều này, đám thanh niên cô gặp không ai làm được như vậy. Phần lớn, họ chỉ nghĩ cho họ. Cũng từ đây, câu chuyện của hai người có vẻ thân thiết hơn.

Biết tuổi thơ của Leonidas gắn liền với Nghệ thuật gấp giấy. Cẩm Tú tìm trong đám bạn bè, biết một người bạn do tình cờ mà quen được một nghệ nhân gấp giấy hàng đầu Việt Nam. Cô nhờ người bạn đó dẫn đến gặp nghệ nhân. Ông nghệ nhân rất kín tiếng, đã từng xuất bản sách Nghệ thuật gấp giấy ở Đức và được dịch sang nhiều thứ tiếng.

Nghe Cẩm Tú trình bày, ông chọn một tờ giấy màu, gấp một mẫu gấp mà ông gọi là "*Mũ ông Công*". Cẩm Tú cũng chưa được biết đến mẫu gấp này. Mẫu gấp rất đẹp, đúng là một cái mũ ngày xưa, có cả hai cánh chuồn hai bên.

Nghệ nhân giải thích: Mẫu gấp giấy "*Mũ ông Công*", là mẫu gấp giấy truyền thống của riêng người Việt, có thể sánh ngang với các mẫu gấp giấy cổ điển nổi tiếng nhất trên thế giới. Mẫu này rất đơn giản, chỉ có 18 bước gấp. Ai cũng gấp được.

Mẫu gấp thể hiện biểu tượng Táo quân, liên quan đến ba vị thần: Thổ công (cai quản sinh hoạt và bếp núc của gia đình); Thổ địa (cai quản đất đai, âm trạch và long mạch của gia đình) và Thổ kỳ (cai quản việc mua bán hàng hóa, đồ ăn, thức uống của gia đình). Truyền thống này bắt nguồn từ Lão giáo Trung Quốc, song được người Việt chuyển hóa. Táo quân hay Thổ Công trở thành vị thần cai quản mọi hoạt động của gia đình, quyết định sự may, rủi, phúc họa, ngăn cản sự xâm phạm của ma quỷ và giữ bình yên cho gia chủ.

Hàng năm, ngày 23 tháng Chạp âm lịch là ngày Táo Quân cưỡi cá chép bay về trời để bẩm báo mọi việc lớn nhỏ xảy ra trong nhà gia chủ cho Ngọc Hoàng Thượng đế. Đến đêm Giao

thừa, Táo Quân sẽ quay về hạ giới. Lễ vật cúng ông Táo gồm: Mũ ông Công ba chiếc (hai mũ đàn ông và một mũ đàn bà). Mũ dành cho Táo ông thì có hai cánh chuồn. Mũ dành cho Táo bà thì không có cánh chuồn. Ngoài ra, đồ cúng còn có áo, đôi hia bằng giấy và cá chép, như phương tiện để ông Táo chầu trời. Khi lễ xong, người ta phóng sinh cá chép.

Khi đưa mẫu gấp cho Cẩm Tú, nghệ nhân còn tặng thêm một tờ giấy có vẽ hình ghi các bước gấp. Ông căn dặn kỹ: Với hình vẽ chỉ dẫn này, bạn cháu hoàn toàn có thể gấp được mẫu gấp "Mũ ông Công". Song, mẫu gấp này là do bác tự tay gấp và đã truyền vào đó câu sấm của người xưa về sự bình yên. Khi nào không dùng đến nữa thì phải đốt như hóa vàng.

Khi Leonidas được Cẩm Tú tặng mẫu gấp giấy "Mũ ông Công", được nghe sự tích liên quan và lời dặn dò của nghệ nhân đã rất xúc động. Đây là một trong những lần hiếm hoi, Leonidas nhận được sự quan tâm chân tình của người ngoài. Mẫu gấp quá đẹp, lại thấm đẫm sự tích liên quan đến sự an lành. Từ đó, Leonidas luôn để mẫu gấp trong túi áo ngực. Khi nào rồi thì lại sờ tay lên đó.

Sau 3 lần gặp gỡ, trao đổi, Cẩm Tú trở thành bạn gái của Leonidas với lý do ban đầu thật đơn giản: Leonidas có sự khác biệt. Biết đâu từ đây có thể sửa được hai cái mà mình còn chưa thích, đó là trẻ em và từ thiện.

Còn Leonidas, qua Cẩm Tú, cũng đã phần nào cảm nhận rõ nét hơn nét đặc sắc của phụ nữ Việt, không chỉ xinh đẹp, phúc hậu và ầm thực giỏi giang, mà còn lan tỏa một tình thương yêu hay sự bao dung rộng ra cả bên ngoài những người thân của họ. Đặc biệt, họ cũng đủ mạnh mẽ và sáng suốt như đàn ông. Họ cứ như báu vật của trời đất vậy. Có và giữ được họ không hề đơn giản.

Trong đầu Leonidas còn thoáng qua một suy nghĩ: Sau này, nếu có một vị Tổng thư ký Liên Hợp Quốc là nữ, chắc đó phải là một phụ nữ Việt Nam.

Leonidas chụp ảnh Cẩm Tú, mẫu gấp “*Mỹ ông Công*” và đưa lên mạng khoe với tất cả đám bạn bè.